

За наукові кафедри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМИТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. МЕЧНИКОВА

РІК ВИДАННЯ 43-й.

№ 6 (1260).

18 ЛЮТОГО, 1977 р.

Ціна 2 коп.

ПОСТАНОВА ЦК КПРС — В ЦЕНТРІ УВАГИ

Кафедра філософії — ювілеєві Жовтня

Співробітники кафедри філософії, готовуючись гідно зустріти 60-у річницю Жовтня, розробили план заходів до цієї знаменної дати. Ставимо завдання — систематично вести пропаганду і розяснення ідей Великої Жовтневої соціалістичної революції, розкривати значення її величезних завоювань у всіх галузях сучасного суспільного життя на лекціях, семінарах, в системі ідейно-виховній роботі, в наукових дослідженнях.

Ми прийняли рішення підготувати методичні розробки про використання у курсах, що вивчаються, матеріалів, пов'язаних з 60-річчям Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Плануємо провести науково-студентську конференцію на тему «Розвиток марксистсько-ленінської філософії за 60 років Радянської влади». Матеріали до 60-річчя Жовтня вивчатимуться на методологічних семінарах професорсько-викладацького складу університету.

У студентському гуртожитку № 4 читатиметься цикл лекцій про історичне значення Жовтневої революції, про розвиток марксистсь-

кої філософії за роки Радянської влади.

Кафедра розробила заходи для роботи з іноземними студентами по підготовці і проведенню 60-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції. Серед них намічено проведення теоретичного семінару на тему: «Соціалістична революція — велике завоювання Жовтня». В гуртожитку № 4, сірійському і кубинському земляцтвах буде прочитано ряд лекцій про завоювання Жовтня.

Цій знаменній події присвятимо і дні науки, прочитаємо 75 лекцій.

На загальнокафедральних наукових семінарах заслухаємо і обговоримо лекції професора В. П. Костюка «Розвиток діалектичного матеріалізму в СРСР (1917—1977): підсумки і перспективи», доцента І. Я. Матковської «Дослідження з історії філософії в Радянському Союзі за 60 років».

А зараз чотири викладачі кафедри філософії виїхали в райони області з читанням лекцій, присвяченім 60-й річниці Жовтня.

В. БЕЛЬДІЙ,
старший викладач
кафедри філософії,
заступник
партизупорга.

Для нас, лекторів

З великим інтересом всі радянські люди зустріли Постанову ЦК КПРС «Про 60-у річницю Великої Жовтневої соціалістичної революції».

Для нас, викладачів суспільних наук, як лекторів, важливі значення мають рядки Постанови про необхідність дальшої пропаганди всієї героїчної історії радян-

ського народу, його бойових і трудових перемог, його видатних звершень, нерозривно пов'язаних з діяльністю Комуністичної партії як керівної і спрямовуючої сили нашого суспільства.

П. КОРИНЕНКО,
старший викладач
кафедри історії КПРС.

Реномірована СЛУЖБА

Доброю традицією у нас стало проведення конференцій кураторів академгруп. Мета їх — узагальнення досвіду роботи кращих кураторів. Нешодівно відбулася така конференція на тему: «Завдання вдосконалення комуністичного виховання студентської молоді».

З вступним словом на ній виступив секретар парткому університету доцент Л. Х. Кацустан.

Доповідь «Комплексний підхід в ідеологічній роботі — особливості розвинутого соціалізму» зробив доцент В. В. Козленко. А про буржуазні концепції соціології молоді змістово розповів доцент Р. А. Личковський.

Потім куратори академгруп поділилися досвідом своєї роботи.

6 лютого в республіканському інтернаціональному таборі студентів «Маяк» відбувся семінар «Великий Жовтень і світовий революційний

процес».

Керівник семінару — старший викладач кафедри історії КПРС Одеського університету В. І. Шамко.

Про вплив досвіду Великого Жовтня на піднесення революційного руху в своїх країнах розповіли студенти Фань Тхань Хо (В'єтнам), Війра Робара Антоніо (Острів Зеленого Мису), Хосе Бальмандо (Куба), Хусейн Едріс (Ефіопія), Хорхі Хендель (Сальвадор).

Розгорнулась цікава дискусія, в якій взяли участь також студенти з Монгольської Народної Республіки, Судану, Алжиру, Сомалі та інших країн.

«Молдавська КПРС» — трудові вахти на честь братньої республіки присвячена підбірка літератури, що експонується в головному корпусі університету.

Працівники наукової бібліотеки ОДУ підібрали книги, які розповідають про історичне минуле Молдавії, її свогоєдніння, досягнення республіки в галузі науки, культури і мистецтва, перспективи розвитку згідно накреслень ХХV з'їзду КПРС.

На методологічному семі-

РІШЕННЯ XXV ЗІЗДУ ПАРТИ В ЖИТІЯ!

нарі «Соціалістичний спосіб життя: суть, основні принципи і риси» навчаються 26 слухачів — працівники деканату по роботі з іноземними студентами, викладачі і співробітники кафедри російської мови для іноземних студентів. Керує семінаром досвідчений пропагандист, доцент кафедри історії КПРС В. В. Сенюшкін.

Велику допомогу в роботі йому надає староста семінару старший методист деканату С. І. Тюпін, який забезпечує явку слухачів, веде облік відвідування занять, підбирає потрібну літературу.

Цікаво і плідно пройшло чергове заняття семінару 28 січня. На ньому слухачі заслухали реферати, підготовлені старшим викладачем Л. В. Шошиною «ХХV з'їзд КПРС про зростання ролі науки» і викладачем Ж. С. Просвініною — «ХХV з'їзд КПРС про зростання ролі освіти і культури».

Активну участь в обговоренні рефератів взяли старший викладач кафедри російської мови для іноземних студентів В. М. Смирнова, викладачі Л. С. Силенко і Л. В. Скрябіна, старший лаборант кафедри Т. В. Ільницька.

ДНІ НАУКИ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ

В соціалістичних зобов'язаннях колективу нашого університету на 1977 рік лекційна пропаганда політичних і наукових знань посідає важливе місце. У 1977 році намічено провести в районах Одещини 50 днів наук, прочитати для трудящих 7 тисяч лекцій.

Професорсько-викладацький склад біологічного факультету узяв на себе підвищення зобов'язання виступити з лекціями і доповідями в

районах Одеської області, на підприємствах, в школах та інших організаціях з таких питань: завдання біологічної науки у світлі рішень ХХV з'їзду КПРС; охорона природи і раціональне використання природних ресурсів; ленінські ідеї охорони природи в дії; біологічні науки і науково-технічний прогрес; нові успіхи і досягнення молекулярної біології, біосфера і людина; питання атеїстичної пропаганди тощо.

У 1976 році членами первинної організації товариства «Знання» біофаку було

прочитано 664 лекції і проведено 5 днів науки в районах Одеської області.

Перший день науки в 1977 році був проведений на заводі імені Червоної гвардії. 20 січня професори Г. В. Ткаченко, Ф. С. Замбріорщ, Р. И. Файтельберг, А. Я. Розанов, автор цих рядків а також доцент В. Д. Севастьянов прочитали перед робітниками і службовцями заводу (прямо в цехах і червоних кутках під час обідньої перерви) 7 лекцій на такі теми: «Охорона природи у світлі рішень ХХV з'їзду КПРС», «Природні ресурси моря, їх раціональне використання і охорона», «Найважливіші досягнення біологічної науки і її завдання в десятиріччі» та інші.

Слід зазначити, що партком і завком заводу провели велику підготовчу роботу і добре організували проведення дня науки. Ми зустріли уважну аудиторію. Лекції викликали живий інтерес у слухачів, було задано багато питань по темах лекцій, а також про наукові дослідження біологів університету.

У рік 60-річчя Великого Жовтня планується проведення днів науки на деяких інших крупних промислових підприємствах міста і в рядах районів нашої області.

С. ГРІНБАРТ,
професор,
голова первинної
організації товариства
«Знання» біологічного
факультету.

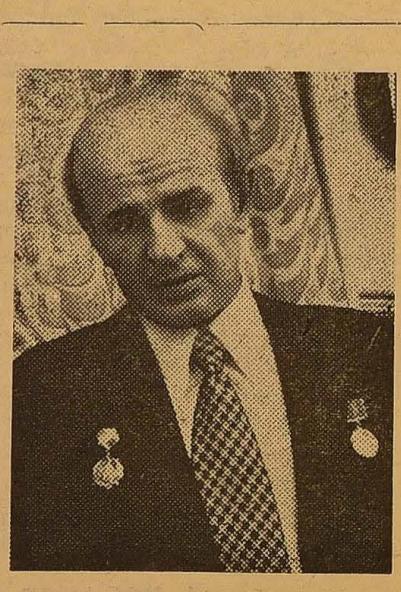
частими гостями в студенцьких гуртожитках бувають ветерани партії, комсомолу, Великої Вітчизняної війни. Вони розповідають

студентам про свою буревійну юність, коли довелося стати на захист великих завоювань Жовтня. Наш фотокореспондент Д. Шилін побу-

вав на оній з таких зустрічей в гуртожитку № 5. Учасники Великої Вітчизняної війни доценти Є. І. Дятлов (справа) і А. П. Іванов

виступають зі спогадами перед студентами в гуртожитку № 5.

Фото Д. Шиліна.

Знайомство з четвертакурсицею геофаку Софією Ніццею почалося з розповіді заступника декана факультету доцента Олександра Івановича Полоси:

— Софія — одна з наших кращих студенток. Відмінниця. Староста групи фізегографів. Бездоганно виконує свої обов'язки, завжди турбуються про групу. Крім цього, відмінні риси дівчини — скромність, працелюбність. Звісі — і заслужений авторитет у студентів і викладачів.

— А втім, — продовжує Олександр Іванович, — вий самі можете зустрітися з Софією. У неї якраз о 15-й годині консультація.

Група студентів щось жваво обговорювала біля дверей аудиторії.

— Ось вона, Софія, — підказали мені. — Та, що уважно слухає...

Невисока дівчина із спокійним розсудливим поглядом. Саме до таких однокурсників йдуть за порадами, коли суттєво, діляться радощами, довіряють найпотаємніше. Бо поважають, дорожать іхньою точкою зору.

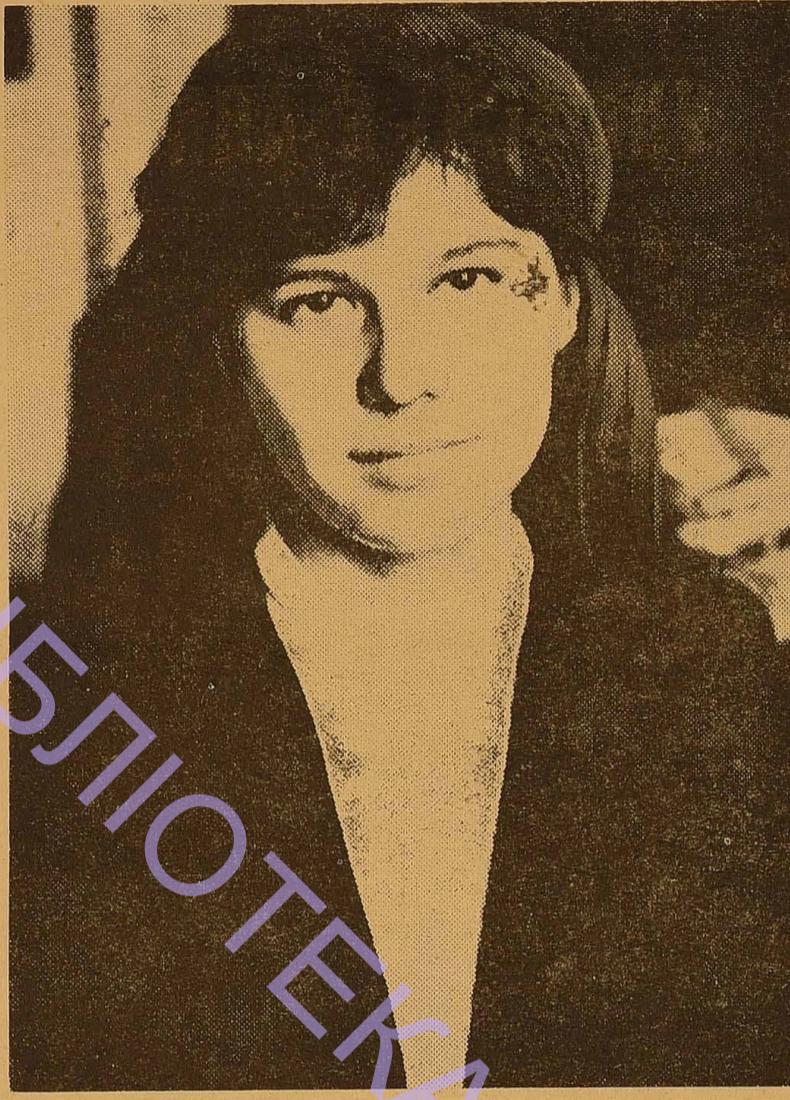
Знайомимося. Як завжди буває, спочатку здивування — «чому саме я? Є ж група...», розповіді про справи на курсі і неохоче — про себе. І лише на питання, чому вона обрала саме геофак, Софія розговорилася:

— Географію у нас в школі в селі Кам'янка, Ізмаїльського району викладала чудова вчителька Тамара Андріївна Саказі. Не буде перебільшенням сказати, що ми були буквально закохані в її уроки географії. І коли я закінчила школу, вагану у виборі майбутньої професії не було: вступати на геологогеографічний факультет Одеського університету, на спеціальність географія. (Із властивою її скромністю Софія промовчала, що одержала «золотий» атестат, про це я довідалася пізніше від однокурсників).

Ще в школі дівчина багато часу відавала громадській роботі. У 9—10 класах була секретарем шкільної комсомольської організації. І тут в університеті, однокурсники обрали її членом комсомоль-

ДІВЧИНА З ГЕОФАКУ

ШКОЛУ ВОНА СКІНЧИЛА З ЗОЛОТОЮ МЕДАЛлю. ВЧИТИСЯ НА ВІДМІННО — ТАКЕ ПРАВИЛО ЗАЛИШИЛОСЯ У СОФІЇ НІЦЦІ I В УНІВЕРСИТЕТІ.

ського бюро курсу, потім — до складу профбюро факультету... А ця робота примушує бути завжди в курсі всіх справ, знати запити студентів й допомагати їм. Недарма ж таке провідне місце займала у них громадсько-політична практика — добра школа ідейного виховання.

Розмовляємо про те, що найбільше запам'яталось Софії за студентські роки. Дівчина не вагається: «Експедиції!». І захоплено розповідає про те, як в мандрівках під час практики здружилася група, де вони побували, як

працювали. Сама вона влітку минулого року була в складі експедиції, яка вивчала в Красноокінському районі протіерозійну стійкість ґруну методом штучного дощування. На засіданні кафедри фізичної географії, присвяченому підсумкам роботи експедиції, студентка виступила з доповіддою «Вплив схилу на поверхневий змін грунту». Над цією темою вона працює вже давно, її присвячені курсові роботи, одноіменною буде і дипломна робота.

Так ми перейшли ще до од-

на практики. На закінчення педагогічної практики була проведена конференція, де викладачі і керівники проаналізували її оцінки роботу, проведену студентами. Практиканти висловили свої враження і побажання з педпрактики.

В процесі педагогічної практики ми здобули багато корисних навичок, що будуть нам необхідні в майбутній викладацькій роботі.

**Л. КОЛМАКОВА,
Л. ЄВСТРАТЬЄВА,
студентки V курсу
французького відділення
факультету РГФ.**

НАША ПРАКТИКА

У рішеннях ХХV з'їзу КПРС велика увага приділяється питанням підготовки висококваліфікованих спеціалістів. Оскільки університет готовує кадри для школи, велика увага у нас приділяється педагогічній практиці студентів. Свою педпрактику ми проходили в школі № 3 Центрального району міста Одеси. Прекрасний педагогічний колектив, добре обладнані кабінети, правильно поставлені учбовий і виховний процеси роблять школу доброю базою для підготовки майбутніх вчителів.

За два місяці перебування

нії риси Софії — захоплення науковим пошуком. Я не боюся ці слова адресувати ще зовсім молодій людині. Ніхто, мабуть, не заперечуватиме, що шлях у велику науку у всіх починається із студентської лави.

Захоплення дівчини науковою, притаманну їй властивість творчого неспокою, глибину і оригінальність мислення, вміння знаходити «своє» відзначає і асистент кафедри фізгеографії, один з учасників експедиції Микола Іванович Ігошин:

— Питання, які вона розробляє, є недостатньо вивчені науковою. І тому кожне щонайменше дослідження сприяє вирішенню проблеми, збагачує наші знання. Доповідь, з якою Софія виступила на засіданні кафедри — цікаву, своєрідну — ми будемо рисувати на республіканський конкурс з природничих гуманітарних наук. Зараз дівчина працює над розширенням темою, матеріали якої обробляються на ЕОМ. Це — відповідально і дуже серйозно.

— Я кілька разів їздив в експедиції із студентами, які вивчали ерозійні процеси, — після паузи говорить Микола Іванович. — Коли повертаємось увечері, всі, як правило, дуже втомлені від перебування в степу під сонцем, вітром і прагнуть одного — відпочинку. А Софія, хоч і втомлена, знаходить в собі силу жартувати, затівас цікаві заходи, співає, танцює — словом, не дає нікому нудьгувати. І дивлячись на її веселу вдачу, мимоволі забуваєш про втому. У нас в експедиціях такі люди особливо цінні...

Багато ще того дня мені довелось чути хорошого про Софію Ніцу і від куратора групи С. П. Позняка, і від студента цього курсу Василя Лисого та інших однокурсників — про її участь в ансамблі, в сільгоспрацьових роботах, де вона була бригадиром, у громадському житті курсу, факультету. У всіх цих розповідях звучала відверта гордість за молоду людину, яка по праву носить звання **наш учасник**.

**К. ЄВДОКИМОВА,
наш кореспондент.**

Людина i її робота

Якби створювали музей історії Одеського університету, то одним з експонатів його могла б з успіхом стати трудова книжка Галини Олексіївни Коренчевської. В графі «прийом на роботу» в ній єдиний запис: «1947 рік. Зарахована на посаду старшого лаборанта кафедри гідробіології...».

Тридцять років беззмінної роботи на одній посаді.

— В сорок сьомому році, після закінчення біологічного факультету я прийшла працювати на кафедру гідробіології. Спочатку й не думала, що залишусь тут надовго. Але на кафедрі мені дуже сподобалось, тут виявилась така цікава робота. Як бачите, ні на що інше я її не проміняла...

Скромна посада — лаборант. Та не місце красити людину. Співробітники недарма називають Галину Олексіївну «господаркою» кафедри. Це — визнання її сумлінної праці, відповідального ставлення до своїх обов'язків, до будь-якої дорученої прафи.

Основний обов'язок лаборанта — забезпечення учебного процесу. Але, скажіть, чи так часто можна зустріти прізвище лаборанта в списку наукових робіт співробітниць кафедр? А Галина Олексіївна Коренчевська — співавтор 17 друкованих робіт.

— Наша кафедра займається вивченням лиманів і північно-західної частини Чорного моря, — каже вона. З 1957 року я працюю в співавторстві з моїми колегами. Так, у 1965 році у співавторстві з старшим лаборантом Стархорською ми написали роботу «Вплив забруднення на гідробіологічний режим Хаджібейського лиману», а пізніше — «Вплив забруднення на Хаджібейський лиман переднім з Шаболатським лиманом». А зараз я працюю над виконанням господаровінних тем.

Двадцять вісім років Галина Олексіївна — беззмінний член профбюро факультету і член групи народного контролю з моменту його заснування. У профбюро вона відповідає за побутовий сектор, докладаючи багато зусиль для поліпшення умов життя студентів у гуртожитку, роботи ідалені, буфетів тощо. І з якими питаннями до неї не звертаються, завжди знаходить час вислухати, дасть по-раду, допоможе.

Хороша людина. Успішно справляється з усіма завданнями, говорить про Галину Олексіївну заступник декана біологічного факультету старший викладач Ольга Карпівна Фурман.

Це дійсно господарка кафедри, творчий працівник. Все, що можна сказати про людину, можу сказати про цю жінку, так висловлюється завідувач кафедрою гідробіології професор Ф. С. Замбріборщ.

— Дуже й дуже люблю свою кафедру, свою роботу, — каже, прощаючись, Галина Олексіївна. — Я навіть ніколи не спізнююсь — все біку рано-вранці. Чоловік мій, викладач інституту інженерів морського флоту, інколи говорить: «Ну куди ти поспішаєш, сьогодні заняті немає...». А я все одно поспішаю. Звичка.

**К. ПАВЛОВА,
наш кореспондент.**

ЗДОБУТИ НАВИКИ БУДУТЬ ВИКОРИСТАНІ

П'ятикурсники французького відділення факультету романо-германської філології проходили педагогічну практику в середній школі № 10 міста Одеси. Це школа з викладанням ряду предметів французькою мовою.

В перший же день практики нам були викладені основні вимоги до практикантів, нас ознайомили з традиціями школи.

Пасивна педпрактика полягала в тому, що ми, відвідуючи уроки викладачів французької мови, ознайомилися з методами ведення уроків в різних класах, з дидактичним

матеріалом і технічними засобами навчання, що їх можна використовувати на уроках французької мови.

Педагогічна практика має на меті дати студентам необхідні навики виховної і навчальної роботи. Тому з перших днів студенти почали роботу в ролі класних керівників 5—10 класів. Регулярно проводились політінформації, бесіди, диспути, комсомольські збори. Були організовані профорієнтаційні екскурсії в інститути, музеї, на виставки. Відбувся огляд документального фільму «Рішення ХХV з'їзу КПРС — в житті».

Потім почалася активна практика. Кожен практикант давав уроки в молодших і старших класах. І це дало можливість широко використати знання методики викладання французької мови в школі. На уроках використовувалось наочне приладдя, а також технічні засоби навчання: магнітофони, програвачі з платівками, кінофільми і діафільми. З метою підвищення якості знань учнів, студенти проводили регулярні заняття з відстаючими. Кожен практикант виготовив по два наочні прилади, папку з роздатковим матеріалом. А студенткою Т. Кузіною самостійно виготовлено фланелеграф з великою кількістю малюнків і роздаткового матеріалу.

На закінчення педагогічної практики була проведена конференція, де викладачі і керівники проаналізували її оцінки роботу, проведену студентами. Практиканти висловили свої враження і побажання з педпрактики.

В процесі педагогічної практики ми здобули багато корисних навичок, що будуть нам необхідні в майбутній викладацькій роботі.

**Л. КОЛМАКОВА,
Л. ЄВСТРАТЬЄВА,
студентки V курсу
французького відділення
факультету РГФ.**

НАША ПРАКТИКА

У рішеннях ХХV з'їзу КПРС велика увага приділяється питанням підготовки висококваліфікованих спеціалістів. Оскільки університет готовує кадри для школи, велика увага у нас приділяється педагогічній практиці студентів. Свою педпрактику ми проходили в школі № 3 Центрального району міста Одеси. Прекрасний педагогічний колектив, добре обладнані кабінети, правильно поставлені учбовий і виховний процеси роблять школу доброю базою для підготовки майбутніх вчителів.

За два місяці перебування

в школі ми позналися з роботою шкільного вчителя, який повинен бути не тільки викладачем, а й вихователем.

З яким хвилюванням ходили ми в класи на, перші свої уроки! Та на останніх ми вже почували себе справжніми вчителями. Втрьох за період педпрактики ми дали більше 50 уроків з біології та хімії. Крім того, проводили велику позакласну і виховну роботу. З учнями організовували політінформації, бесіди на політичні, атеїстичні і правові теми. Розробили сценарії біологічного ранку «Цікава дендрологія». В молодших класах провели ранок «День зустрічі зимуючих птахів».

Заключним акордом нашої педпрактики була організована і проведена нами для старшокласників атеїстична конференція «Чи є в житті місце богоугодні?». Члени клубу «Юний атеїст», а також співробітник археологічного музею Н. П. Борщанська розповіли, як і чому виникла віра людини в бoga, як наука і релігія пояснюють походження людини.

Практика завершилась. Ми знову в свої

Перша книга поета

РЕЦЕНЗІЯ

Нещодавно видавництво «Маяк» видало невеличку збірочку яскравих поезій викованця нашого університету, філолога Михайла Стрельбицького.

Три розділи віршованих творів складають збірник «Незрубай-дерево». І справді, стародавній образ незрубай-дерева пронизує собою рядок, за рядком сторінка за сторінкою книжечку молодого поета, який усім своїм естетичними, всією своєю душою та плоттою сердечно відчуває, що

тривання одного слова рівняється хвили розлуки, 1 часу розлуки зі світом.

Поет ніжно попереджає: не зрубай дерева, бо...

Перші сходи. Непевні, як перші рядки.

Але паростки ці з між усіх найсильніші.

Найповніші наллються із них колоски
і солома у липні із них найжовтіша.

Та поета турбують не тільки паростки нового, за яким майдуття. Не зрубай дерева — це поетова перестріла нашим сучасникам, кожному з нас, живучому сьогодні, коли «лягає космос кожному на плечі», коли й нині, як колись полум'яному Лорду «з кожної цівки птицю осіплену в серце пускали», світ потрясає звістка, що і в наш час

встигає здійснити куля свій шлях непоправний,

чорний і груди наскрізь пробити члійського комуніста...

У М. Стрельбицького почуття глибокої відповідальної громадянськості органічно й непомітно переплітаються з найчутливішим і найтенденційним ліризмом.

Тільки що тут подієш, коли в серці поетовім більше любові, аніж крил на похилюм небі,

а «рима губиться між пелюсток і листу», коли «В Летичеві, райцентрі, каченя В цю мить до автостради підливає».

Переплетіння громадського з ліричним особливо відчутні у третьому розділі збірника «Дивізіон», де зосереджені поетичні спогади автора про дні його служби у Радянській Армії.

Скільки непідкупної ї щирої правди у тих рядках, де йдеться про суворого армійського капітана, грозу дивізіону, який, побачивши, як навесні вертаються додому журавлі, вискочив на пагорок неначе «звичайній тобі піарбок», бо

По небі квадратованім «курлю» — оте, спокон... Ракетний і здивований завмер дивізіон.

Однією із справжніх вдач у цьому збірнику, як нам здається, є балада «Як були у тіткі Христі три сини», в якій вдало ї майстерно сполучені мотиви фольклору, його образів і ритмо-мелодики з новим, сучасним, глибоким творожним.

Розпочавши жвавими рядками:

Як були у тіткі Христі три сини, три веселі, голосисті жартуни...

поет у скрипах, проте дуже містичних і яскравих штрихах повістує про все подальше часлицеве життя простих і звичайних хлопців, які «вий-

шли в люди», переженилися і раптом тривожно та несподівано:

Чом це зойком телеграма:
«Приїздіть?»
Чом це хижо вибуха
оркестру мідь?

Чому це «сусідкам балакучим бракне слів?» і як просто, образно поєт відповідає на всі ці болючі у свої безвиходні питання:

І сама вона над ними проплива,
недосянка, мов далекі
ті жнива...

Потрібно мати неабияку поетичну мужність, щоб у цю найтрагічнішу хвилину для трьох синів, які ховають рідну нечві, знайти єдине, оптимістичне, життєзверджуюче цієї оригінальної у багатьох відношеннях, бала-ди.

«Хай вам, діти, доля щедра,
блій світ...».
Неньчин погляд
ніжно пестив
можен слід.

Багато поетів зверталися до жанру балади, проте М. П. Стрельбицький і в цьому жанрі проявив себе своєрідно, по-своєму.

Ми не маємо змоги у коротенькій рецензії розглянути всі задуми і пошуки нашого поета. Нам лише хочеться привітати його з першою ластівкою і бути обережним зауважді, якби там не спирало груди від творчої наснаги, по відношенню до рідного слова. І хоча мова його творів образна і соковита, без «поетичних штамтів» і зайвої

гри з словами, проте і в ній подекуди трапляються певні, з нашого погляду, вади і недогляди. Ми, наприклад, не сприймаємо такі образи, як «качиних крил — навдивовику лет», «павук грибницю розіслав сушить» (у Словнику В. І. Даля слово «грибница» пояснюється як «грибна похлебка»); «з гармошкою губами смоктали Баха» і подібне.

Не завжди автор використовує значні можливості української пунктуації: До зустрічі. Ну що ви — скільки сплати?

До скорої. Вітання
капітану...»

Очевидно, у цій сцені ведеться діалог, а передано його монологічною мовою.

Трохи надуманими прозвучали для нас рядки:

Хвилеріз виступає ніби в ролі діез-бемоля:

Перехоплена хвиля незворуше доносить «фа».

Нам відомо, що для М. П. Стрельбицького це не перша проба пера. Свої вірші він друкував у збірнику «Горизонт», журналах «Дніпро», «Пропор», квартальному «Поезія», а також в обласних та республіканських газетах і, очевидно, серед того, що вміщено у «Незрубай-дерево», побачили світ окрім вірші попередніх літ. Отож бажано було б, щоб кожний твір збірки було датовано. Датування твору дає змогу уявити поступове зростання майстерності поета, розширення кола його життєвого сприйняття, смаки самого письменника, його ставлення до власної творчості. А зростання М. П. Стрельбицького, як поета, безперечне, відбувається.

М. ПАВЛЮК,
доцент, завідувач кафедрою російської мови.

Неологізми десятої п'ятирічки

У літературних мовах соціалістичних націй СРСР протягом кожної п'ятирічки з'являється чимало нових слів. Так, за нашими спостереженнями, в російській та українській літературних мовах кожні 3—4 дні з'являється нове слово — або лексичний, або семантичний неологізм. І протягом першого року десятої п'ятирічки на сторінках нашої періодичної преси з'явилось 108 таких неологізмів. Більшість цих неологізмів фіксують появу в житті радянського народу, передусім на трудовому фронті, чогось нового. До того ж ці нові слова десятої п'ятирічки переважно творяться і за новими засобами словотвору, зокрема, шляхом абревіації. Наприклад: АРШ — А-автоматичний Р-егулятор Ш-видності;

АУОС — А-автоматична У-ніверсальна О-рбітальна С-станція;

СЛОВО ПРО СЛОВО

ДІМ — Д-омашня І-нформаційна М-ашина.

Кеторб — гіbrid двох лососевих риб — кети та горбуші;

ЛУВР — Л-абораторна установка для В-ирощування Р-иби в заводських умовах.

Узкар — Ультра З-вуковий Кар-діограф, апарат, який допомагає лікареві пізнати й лікувати хвороби серця;

Фіаніт — новий матеріал, дорогоцінний камінь: «Фіаніти ім'я своє одержали на честь ФІАНА — Ф-ізичного І-нституту А-кадемії Н-аук», плюс суфікс — іт.

Протягом останніх двох десятиріч і в російській і в українській мовах нові слова почали частіше творитися, ніж у попередніх десятиріччя, шляхом словоскладання. Ця тенденція продовжується і в десятій п'ятирічі. Наприклад:

Вагононосець — кран, за допомогою якого вантажать на кораблі вагони.

Вітромобіль — автомобіль, що приводиться в рух силою вітру.

Грунтонос — вузенький, майже двометровий, мішечок, в якому доставляється ґрунт із Місяця на Землю.

Дрованка — дрованна марениська піч.

Ліхтеровоз — плавучий самохідний контейнер.

Роботобудівництво — нова галузь промисловості, що виготовляє роботи, тобто автоматичні апарати, які виконують запрограмовані складні операції.

Стотонніця — доярка, яка зобов'язалася надоїти від групи корів сто тонн молока.

Протягом десятої п'ятирічки в мові кожної соціалістичної нації з'явилася не тільки нові слова, а й активно почали вживатися деякі старі слова, як, наприклад, якість, ефективність; підвищувати врожайність; підвищенні зобов'язання; торговельний комплекс, комплексний розвиток, комплексна програма тощо. Зрозуміло, що такі старі слова разом із новими і характеризують ті зміни в лексичній системі мови кожної соціалістичної нації, які відбуваються в ній у роки п'ятирічки.

А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

Лист' дочки письменника

У двадцять третій рік свого існування вступив найдавніший на філологічному факультеті гурток по вивченю життя і творчості Михайла Коцюбинського. За цей час вже багато поколінь гуртківців, змінюючи одні одні, передають літературознавчу естафету. Гурток тримає постійні контакти з обома музеями письменника — в Чернігові й Вінниці, де неодноразово по тижню працювали наші студенти. Гуртківці брали участь — не тільки бували присутні, а й виступали з доповідями — на реставрійських конференціях з творчості Коцюбинського в Чернігові, Дніпропетровську, у нас в Одесі та інших містах. В активі гуртка — великий тематичний збірник, що складається з 12 статей аспірантів і студентів, а також інші публікації.

Почесним членом гуртка є дочка письменника й дослідниця його творчості, кандидат філологічних наук Ірина Михайлівна Коцюбинська. Вона постійно цікавиться працею молодих одеських дослідників, завжди допомагає їм, коли вони приїжджають у Чернігів. У зв'язку з початком «нового сезону» в роботі гуртка, яким усі роки незмінно керує професор А. В. Недзвідський, Ірина Михайлівна надіслала нам листа, який цікаво буде навести повністю.

«10.XI.76 р. Чернігів.

Вельмишановий і дорогий

Андрій Володимирович!

Маю надію на Вашу допомогу.

Запрошую студентство разом з Андрієм Володимировичем відвідати наш музей.

ГУРТКОВА РОБОТА

друкуючи їх у наукових збірках, до Вас в першу чергу мое слово.

Щиро дякую за Ваш благородний труд, за Вашу плідну ініціативу в цій потребі для майбутніх педагогів діяльності.

Знаємо, що студенти в цьому гуртку розвинули свої літературні здібності і зміцнили своє знання з коцюбинсько-званства.

Прошу Вас, шановний Андрій Володимирович, передати мое сердечне привітання новому складу гуртка, що вступає нині у 23-й рік свого існування.

Бажаю їм плідної праці, творчої наснаги в роботі.

Добре було б, якби члени цього гуртка поряд з розробкою тематики, звязаної з творчістю письменника, поставили б на меті завдання краще ознайомитися з періодом перебування Михайла Михайлівича в Одесі, його участю в літературному та культурному колі Одеси того часу, а саме: з Заболотним, Бардаком, Комаровим та іншими.

Може б почастіло знайти родини в Одесі, які були в свій час звязані з М. М. Коцюбинським. Може у них, або у колекціонерів зберігаються автографи, фото письменника або спогади про нього, старовинні книжки.

Готуючись до відкриття нового музею письменника в Чернігові, ці реліквії дуже б нам знадобилися. Та прикрасили б нову експозицію музею.

Маю надію на Вашу допомогу.

Запрошую студентство разом з Андрієм Володимировичем відвідати наш музей.

З глибокою повагою.

Ірина Коцюбинська.

Ми прочитали цей лист на першому засіданні гуртка, де він викликав великий інтерес. Постараемось виконати поради Ірини Михайлівни щодо розшуку місцевих матеріалів про славетного письменника.

Т. МАТРОС, голова бюро гуртка, студента IV курсу філфаку.

РАДИТЬ ЛІКАР